

A KISZ művelődési akciója és a könyvtárak

A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség 1979/80-as mozgalmi évében a — valamennyi könyvtári hálózatot érintő — kulturális feladatok kapják a legnagyobb hangsúlyt. A KISZ KB 1978. november 22-i ülésén elfogadott határozat hangsúlyozza, hogy a szervezeti életen belül is meg kell teremteni a közösségi művelődés és szórakozás vonzó, fiatalos formáit. Az ifjúsági művelődés hagyományos közösségeit: az amatőr művészeti mozgalmat, a klubéletet, a szakköröket tovább kell fejleszteni, de ehhez az alapszervezeteknek is művelődő közösségekké kell válniuk. A KISZ-szervezetek, -alapszervek vállalják a *Művelt ifjúságért, a korszerű műveltségért* jelszó jegyében meghirdetett négy akció feladatait. A siker feltételezi az akciók helyi megvalósításának ötletes, változatos, sajátos formáit.

A négy akció (*Hazai tájakon, Könyv és ifjúság, Barátaink, Művészet és ifjúság*) közül itt csak a „Könyv és ifjúság”-gal foglalkozunk, bár az egész akcióprogram kapcsolódik a könyvtárhoz, az olvasáshoz. A felhívás így szól: „Vegyetek részt országos könyves vetélkedőkön, amely könyvekről, könyvek között, könyvek felhasználásával folyik. A részvételhez elsősorban a könyvek szeretetére, olvasottságra és nagy játékkedvre van szükség.” A vetélkedő csapatok (alapszervezetenként egy-egy 2—5 főből álló csapat) a járási, városi, kerületi KISZ-bizottságokon szerveződtek. A játékrendet a járási, városi, kerületi KISZ-bizottságoknak kellett kialakítaniuk. A vetélkedő felmenő rendszerű. A megyei, illetve a budapesti döntők győztesei közül kerülnek ki majd azok a csapatok, amelyek részt vehetnek a *Magyar Rádió* által szervezett záróvetélkedőn. A játék nem lexikális tudást kér számon, hanem az olvasási készségre, tájékozottságra, a könyvtárban, a könyvek közötti eligazodásra épül. Tárnyát századunk irodalmi alkotásaiból (nemcsak a szépirodalomból, hanem ismeretterjesztő, politikai irodalomból is) meríti. A vetélkedők helyi, járási, városi és megyei szakaszai november 30-ig tartanak, az országos döntőre 1980 januárjától ápriliséig kerül sor. A *Magyar Ifjúság* 1979 augusztusától hetenként közöl játékmintát, s megjelenik egy „könyves játékokat” tartalmazó kiadvány is. Célszerű az egyes játszóhelyeket úgy kiválasztani, hogy a részt vevő csapatok mellett a szurkolók is elérjenek a helyszínen. Szükséges, hogy a könyvtárak a játszó csapatokat hívják meg előzetes ismerkedésre, könyvtárbeutató foglalkozásokra. A játékvezető lehetőleg rátermett könyvtáros, pedagógus vagy népművelő legyen.

A *Könyv és ifjúság* olvasónapló-pályázat részét alkotja a KISZ említett akció-sorozatának. Pályázni lehet bármilyen műfajú alkotás nyomán született igényes olvasónaplóval, jegyzettel, esszével, kritikával, tanulmánnyal, vallomással — legfeljebb 20 oldal terjedelemben. Beadási határidő: 1979. november 30. A díjak átadására 1980 márciusában kerül sor.

*

A KISZ olvasómozgalmi kezdeményezése mindenképpen hasznos, hiszen a könyvtári munkában hangsúlyosan szerepel a fiatalokkal való folyamatos foglalkozás. Bizonytalanságra csupán az adhat okot, hogy az eddigiekkel ellentétben (Olvasási program a felszabadulás harmincadik évfordulójára, a Kell a jó könyv olvasópályázat stb.) a KISZ új olvasómozgalma nem meghatározott könyvekre támaszkodik. Ennek azonban jó oldala is van, mert így nincs megkötve a könyvtáros keze és fantáziája, minden kis csoportra a legmegfelelőbb módszereket alkalmazhatja, és bátrabban ajánlhatja a legmegfelelőbbnek tartott irodalmat. Egyébként a negyedéves *Eseménynaptár* 1979/4. számában ajánló bibliográfiák is találhatóak a négy témához.

A könyvtári propagandisták legutóbbi országos továbbképzési konferenciáján, Kaposvárott felszólalt könyvtárosok véleménye szerint túlságosan kampány jellegű ez az olvasómozgalom. Ezért mindenképpen tanulmányozásra méltó a Pest megyei könyvtárosok módszere. A *Pest megyei Művelődési Központ és Könyvtár* ugyanis a vetélkedők lebonyolítása után tovább folytatja a könyvtárlátogatások és könyvtárhasználati ismeretek népszerűsítését a KISZ-alapszervezetek körében. A teendőket módszertani kiadványban rögzítette: sajátos pontszerző versenyt hirdetett, melynek során annyi jutalompontot kaphat a könyvtár, amekkora arányban a KISZ-fiatalok

részt vesznek a könyvtári rendezvényeken (tehát aszerint, hogy az alapszervezet létszámának hány százaléka volt jelen). Eredményhirdetéskor vándordíjat kapnak a legjobban szereplő könyvtárak és KISZ-szervezetek. Az akció nem zárul le ebben az évben, hanem a jövőben is kapcsolódik a formájában évenként változó, de tartalmában várhatóan mélyülő KISZ-akciókhoz.

Fontos tehát, hogy az olvasómozgalom ne záruljon le 1979. november 30-án. Ezért ajánlatos jövő tavasszal a *forradalmi ifjúsági napok*, illetve a következő, az 1980/81-es akcióév programjaihoz alkalmazkodni, és hosszú távra tervezni a fiatalokkal való kiemelt foglalkozást. A jelenlegi akciók csak kezdeti legyenek egy igen tartalmas, a még nem olvasó fiatalokat olvasóvá nevelő tevékenységnek.

A sokszínű módszerek és eszközök sorában külön említést érdemel, hogy az olvasók igényeinek, szokásainak ismeretében tanácsos kialakítani a fiataloknak leginkább megfelelő, tervszerű és tudatos olvasási programot. A könyvtárhasználati játékok lebonyolításához számos kiadvány nyújt segítséget, kezdve *Katsányi Sándor—Könyves Tóth Lilla: Bemutatom a könyvtárat* c., rendkívül hasznos és népszerű kiadványától egészen az újonnan megjelenő *Könyv és ifjúság. Tájékoztató és játékvajavlatok a vetélkedőkhöz.* (Bp. 1979. Móra Kiadó. 32 l.) című összeállításig.

Miután egy új csoportot (jelen esetben 2—5, eddig nem olvasó, illetve könyvtárba nem járó fiatal) sikerült bevezetni a könyvtárhasználat rejtelmeibe, két módszer is alkalmazható az olvasmányélmények feldolgozására. Az egyik az egyéni — ez a hatásosabb, de egyben a nehezebb is —, a másik a csoportos beszélgetés. A csoport érdeklődési körének megfelelően ajánlatos kiválasztani egy izgalmas kisregényt vagy novellát, és azt elemezni. Ez a beszélgetés a könyvtár adottságainak figyelembevételével kiegészíthető a témához kapcsolódó zeneművek hallgatásával, képzőművészeti alkotások (reprodukciók, albumok, poszterek) bemutatásával. Hasznos például a jászberényiek módszere: a kisregény vagy novella befejező részét a csoport tagjaival „íratják meg”, s a kialakult beszélgetést nemcsak a mű cselekményére, hanem az író stílusára, a hasonló témájú irodalmi művekre, filmekre, színdarabokra, képzőművészeti alkotásokra is kiterjesztik. Ezáltal lehetőség nyílik arra, hogy a fiatalok „első” olvasmányélményüket közösségekben dolgozhassák fel, így látókörük bővüljön, és esetleg más műfajokhoz kapcsolódó ismereteiket is felhasználhassák. Hiszen a könyvtár — *Havas Katalin* egyik ajánlott könyvéből idézve — nemcsak a könyvek, folyóiratok gyűjteménye, hanem a kép, fotó, film, hangszalag, térkép, reprodukció, diakép gyűjtő, őrző, feltáró, közvetítő intézménye is. A könyvtáros arra törekszik, hogy hatni, alakítani, kapcsolatot teremteni képes személyiséggé váljék, az olvasó pedig ne egyszerűen igénybevevő, adatgyűjtő, könyvet hozó-vivő, hanem tájékozódó, a könyvtárral és a könyvtárban élni tudó, aktív birtokosa is legyen a gyűjteménynek.

Az olvasmányélmények csoportos feldolgozásán kívül számos lehetőség (ankét, irodalmi vetélkedők, totó- és lottójátékok, szerepjátékok, író-olvasó találkozók, kiállítások, pályázatok stb.) nyílik az olvasók toborzására, és arra is, hogy a nívós programok révén végképp a könyvtár vonzásában maradjanak. Az egyetemi, főiskolai könyvtáraktól kezdve a lakóhelyen működő könyvtárakon át az iskolai és a szakszervezeti könyvtárakig a könyvtárak az akcióprogram érdemi segítségével olyan lehetőséget kapnak, amelynek kihasználásával a számukra szinte legfontosabb korosztályt láncolhatják magukhoz. [Ehhez a munkához különösen jól felhasználhatók a bővebb információt nyújtó következő kiadványok: *Alapszervezeti tájékoztató.* (A KISZ KB agitációs és propaganda osztályának kiadványa.) 1979/1. sz. 48 l.; *Havas Katalin: Ifjúsági klubok a közművelődési könyvtárakban.* 1979. 101 l.; *Olvasási program a felszabadulás 30. évfordulójának évében.* (Szerk. és a módszertani útmutatót írta Pelejtej Tibor.) HNF — OSZK KMK. 1974. 46 l.]

Moór Márta

Hallottuk

a Könyvtártudományi és Módszertani Központban, hogy az Oktatási Minisztérium könyvtárosképzési szakbizottságával egyetértésben szakértő bizottság bírálta felül és részben módosította, valamint újabb, frissebb irodalommal egészítette ki a komplex főiskolai államvizsgához korábban megadott kötelező, illetve ajánlott irodalmat. Az új tájékoztató füzet, amely novemberben jelenik meg, már az 1980 májusában érvénybe lépő, módosított irodalomjegyzéket tartalmazza. Az érdeklődők igényükkel a három tanárképző főiskolához, illetve a megyei és más hálózati központokhoz fordulhatnak.